

der igen kommer en debat om begrebet kompetence. Det er væsentligt, at højskolerne på dette punkt er villige til at tænke nyt. Omgivelserne og kravene ændrer sig, og højskolerne er nødt til at tage bestik af forandringer i samfundet og forholde sig til de udfordringer, det medfører.

Vi håber, at vi med det her lovforslag vil være med til at udvikle højskolen og ikke forstene den.

Søren Kolstrup (EL):

Flere ordførere har jo påpeget, at højskolen har en særlig placering i det danske uddannelses-system. Det er rigtigt. Højskolens værdigrundlag er det positive frisind, tolerancen, sagde den radikale ordfører. Man kan sige, at det ligger som et dobbeltkrav til højskolen: Der er et til samfundet om, at eleverne skal komme frivilligt uden tvangsanbringelse, og der er kravet til det enkelte menneske om, at vedkommende selv skal være et frit menneske. Højskolerne kan jo bedømmes som fristeder, der giver frie rum.

Hvis man skal bedømme højskolen i dag, kan man sige – så vidt jeg kan se – at den står i en spænding mellem på den ene side at fungere som en kritisk lomme i forhold til et meget effektivitetsjagende managementsamfund og på den anden side utrolig let at komme til at fungere som en del af det almene uddannelses-system.

Der skal ikke være tvivl om Enhedslistens holdning. Hvis det skal have en mening at fastholde højskolen, skal den selvfølgelig have sin forankring i at være en kritisk lomme og ikke en del af et mere effektivitetsjagende samfund. Det skal netop være et sted, hvor man har tid til at reflektere over livet og vejen.

Man kan sige, at folkehøjskolerne har en glørværdig fortid. Det startede jo med, at det var en del af bondebevægelsens projekt, dengang bondebevægelsen var en del af en demokratisk og et autoritetsoprør mod staten. Senere hen fik vi jo også husmandshøjskoler, og til sidst fik vi arbejderbevægelsens højskoler. I hver fase har der været tale om, at højskolen har rummet en modkultur og et kritisk potentiale, der har sagt nej tak til mainstream, og i dag kan man vel sige, at højskolen både rummer kritik og ja og amen-holdningen.

Den konservative ordfører, hr. Brian Mikkelsen, understregede, at højskolen er for alle. Den socialdemokratiske ordfører, hr. Carsten Hansen, berørte det samme tema.

Enhedslisten er sådan set enig i det synspunkt, at højskolen skal være for alle, men det springende punkt er sandelig: Hvordan bliver den for alle? I den forbindelse må jeg nok sige, at Enhedslisten klart tager afstand fra det forhold, at antallet af arbejdsløse endnu en gang er blevet stærkt indskrænket i forbindelse med stramningerne omkring arbejdsløses mulighed for en almen uddannelse.

Vi kan ikke nok tage afstand fra de nedskæringer i den såkaldt positivliste, der betyder, at man ikke kan få uddannelsesorlov til højskoleophold. For når man ikke kan det, risikerer vi jo netop, at højskolen bliver for nogle og ikke for andre, og så kan den meget let blive stemplet som det, vi i hvert fald ikke ønsker den bliver stemplet som, nemlig for de velbærgede og en del af et klasesamfund, som antager nogle nye former – nogle kalder det totredjedels-samfundet.

Hvis jeg skal hæfte mig ved et par enkelte ting, så er det det forhold, at jeg finder det positivt, at lovforslaget slår fast, at hovedsigtet er folkelig oplysning, og at et bestemt fag eller en bestemt faggruppe ingen sinde kan fylde mere end halvdelen af den enkeltes undervisningstid. Det princip kan Enhedslisten skrive under på.

Så er der et andet princip, som vi har været en smule tøvende over for – jeg har godt hørt, at der har været en lang række ordførere, der har fundet det godt, men vi er en smule tøvende – og det er det nye begreb værdigrundlag, som nu indføres i lovgivningen.

Det kan være fint nok, at man altså her kan sige: Jamen vi tilhører den tradition, vi er marxister, og vi er koldske, og vi er grundtvigianere og af den og den karakter, og vi er frisindede jyder, eller hvad man kan finde på at skrive. Men der står også, at værdigrundlaget skal danne baggrund for selvevaluering, som det hedder.

Og det kan godt være, at det er meget godt med sådan en selvevaluering, men når vi er en smule tøvende, er det, fordi vi jo ved, at der for øjeblikket hersker den tendens herinde i Folketinget, at evalueringen lynhurtigt fører til et vældigt bureaukrati, hvor man hele tiden skal varemærke et eller andet med, om det er godt, skidt eller halvgodt, ud fra sådan nogle tabeller over evaluering.

Hvis det er det, der er bare den mindste antydning af, jamen så vil vi gerne have, at den paragraf får fingeren, men hvis det blot betyder, at man hele tiden skal besinde sig på sit eget